

**Uchwała Nr XXIII/166/2020
Rady Gminy Radzanów
z dnia 22 grudnia 2020 r.**

**w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych na rok 2021**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r., poz. 2277) **Rada Gminy Radzanów** uchwała, co następuje:

§ 1

Uchwała się **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Radzanów na 2021 rok** stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2021 roku.

Przewodniczący Rady Gminy
Cezary Jurkiewicz

Załącznik nr 1
do uchwały XXIII/166/2020
Rady Gminy Radzanów
z dnia 22 grudnia 2020 r.

*GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIEZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
NA 2021 ROK*

Wstęp

Wśród problemów społecznych w Polsce te związane z alkoholem są najtrudniejszymi do rozwiązania. Wynika to głównie z ich rozmiarów, złożoności, a także kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie ponoszą nie tylko osoby indywidualne ale także całe społeczeństwo.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Radzanów na 2021 rok określa lokalną strategię działań w zakresie profilaktyki uzależnień i minimalizacji szkód, jakie wynikają z nadużywania alkoholu.

Rok 2021 to kolejny rok realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jak i również kontynuacja wielu działań zainicjowanych w latach poprzednich.

Gmina na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskała kompetencje do podejmowania działań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności lokalnej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi na terenie gminy Radzanów.

Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień, oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Konsumpcja alkoholu w sposób istotny wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, uzależnionych ale wpływają na całą populację.

Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych tj. przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe i winno być przedmiotem troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej .

W obecnej dobie nie zastanawiamy się już, czy warto pomagać osobom, rodzinom, dzieciom dotkniętym problemem alkoholizmu, ale jak to robić szybciej, skuteczniej i efektywniej. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu ale przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami. Pomagać to również podejmować działania polegające na kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, uczyć umiejętności mówienia „nie” wszelkim używkom kiedy to człowiek jest poddany presji otoczenia.

Niejednokrotnie z uzależnieniem wiąże się problem przemocy domowej. Pomoc osobom uzależnionym nie może więc ograniczać się do bezpośredniego działania z osobą uzależnioną, ale ma zmniejszać negatywne skutki uzależnień dla całego społeczeństwa. Stąd też szczególnie wyeksponowana w Programie została działalność edukacyjna, której celem ma być uświadomienie młodym mieszkańcom gminy, jak szkodliwe są używki oraz wykształcenie w nich właściwych postaw społecznych.

Niezmiernie istotne jest również wzmacnianie pozycji rodziny poprzez działania edukacyjne i realizację przedsięwzięć profilaktycznych, mających na celu integrację i wskazanie sposobu spędzania wolnego czasu w sposób wolny od używek.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Radzanów na 2021 rok ma charakter dokumentu rocznego. Okoliczność ta nakazuje opierać planowane w nim działania na podstawach finansowych określonych w przyjętym na dany rok budżecie Gminy Radzanów, bazować w realnie podejmowanych działaniach na istniejącej infrastrukturze organizacji i podmiotów, które w okresie danego roku są w stanie zapewnić realizację przyjętych zadań i priorytetów.

Roczna perspektywa zadań powoduje, że większość z nich będzie kontynuacją z lat poprzednich, szczególnie jeśli są adresowane do szerokiego grona odbiorców. Przykładem takich działań są kampanie i działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, a także dofinansowanie działalności placówek leczenia odwykowego.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest finansowany ze środków własnych pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Adresaci programu

Adresatami programu są wszyscy mieszkańcy naszej gminy, a szczególności:

1. Dzieci i młodzież
2. Rodzice, opiekunowie, wychowawcy
3. Konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych
4. Osoby pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osoby uzależnione
5. Rodziny osób z problemem alkoholowym
6. Pracownicy podmiotów działających na terenie gminy Radzanów, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Rozdział I

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Radzanów

„Diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych” dla Gminy Radzanów opracował Krajowy Ośrodek Kształcenia Administracji w Krakowie.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Radzanów wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

1. Dorośli mieszkańcy
2. Dzieci i młodzież szkolna
3. sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne.

Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Priorytetem w polityce społecznej staje się zatem przeciwdziałanie tego typu zagrożeniom oraz podjęcie działań prowadzących do ograniczenia izolacji społecznej oraz zwiększenie integracji społecznej grup i osób zagrożonych występowaniem wyżej wymienionych problemów.

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. **Badanie miało na celu przede wszystkim zdiagnozowanie stanu społeczeństwa oraz wskazanie przyczyn obecnej sytuacji.** Diagnoza społeczna bezpośrednio lub pośrednio odnosi się do stanu i sposobu zaspokajania potrzeb społecznych. Jej specyfiką jest fakt, iż koncentruje się ona na zidentyfikowaniu i opisanie takich zjawisk, które ograniczają zaspokojenie potrzeb społecznych lub stwarzają zagrożenie takiego ograniczenia. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Głównymi celami diagnozy społecznej są:

- identyfikacja przyczyn wywołujących sytuacje problemowe,
- identyfikacja wzajemnych związków pomiędzy problemami i kwestiami społecznymi,
- identyfikacja skali problemów społecznych w danym układzie administracyjnym,
- identyfikacja regionalnych, lokalnych uwarunkowań problemów społecznych,
- analiza podejmowanych działań zmierzających do rozwiązania sytuacji problemowej lub jej złagodzenia,
- analiza proponowanych rozwiązań przez politykę społeczną regionu.

Rzetelnie przeprowadzona diagnoza jest fundamentem do planowania różnych programów rozwiązywania problemów społecznych. Wiedza, której dostarcza nam diagnoza pozwala na odpowiednią alokację zasobów w polecane programy. Dlatego jakość wykonanej diagnozy jest znacząca dla tworzenia właściwych i adekwatnych działań w społeczeństwie.

Problemem badawczym diagnozy jest **wskazanie skali problemu uzależnień na terenie Gminy Radzanów.**

Metodologia badania i wybór techniki badawczej

Badanie zostało zrealizowane, aby poznać opinię oraz postawy względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego

Badania przeprowadzono wśród: dorosłych mieszkańców, uczniów oraz sprzedawców napojów alkoholowych. Zróżnicowana próba badawcza pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie. Badania wśród mieszkańców i sprzedawców zostały wykonane zgodnie z **metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI** (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. W ten sposób przebadano dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców. W przypadku **uczniów zastosowano badanie ankietowe za pomocą ankiety internetowej (CAWI).**

Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

Badania zostały przeprowadzone w miesiącach wrzesień - październik 2020 roku. Wzięło w nich udział 260 osób. Poniższy wykres przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej:

Struktura doboru próby:		
Dorośli mieszkańcy - 100 osób	Uczniowie szkoły podstawowej oraz ponadpodstawowej - 147 osób	Sprzedawcy napojów alkoholowych - 13 osób

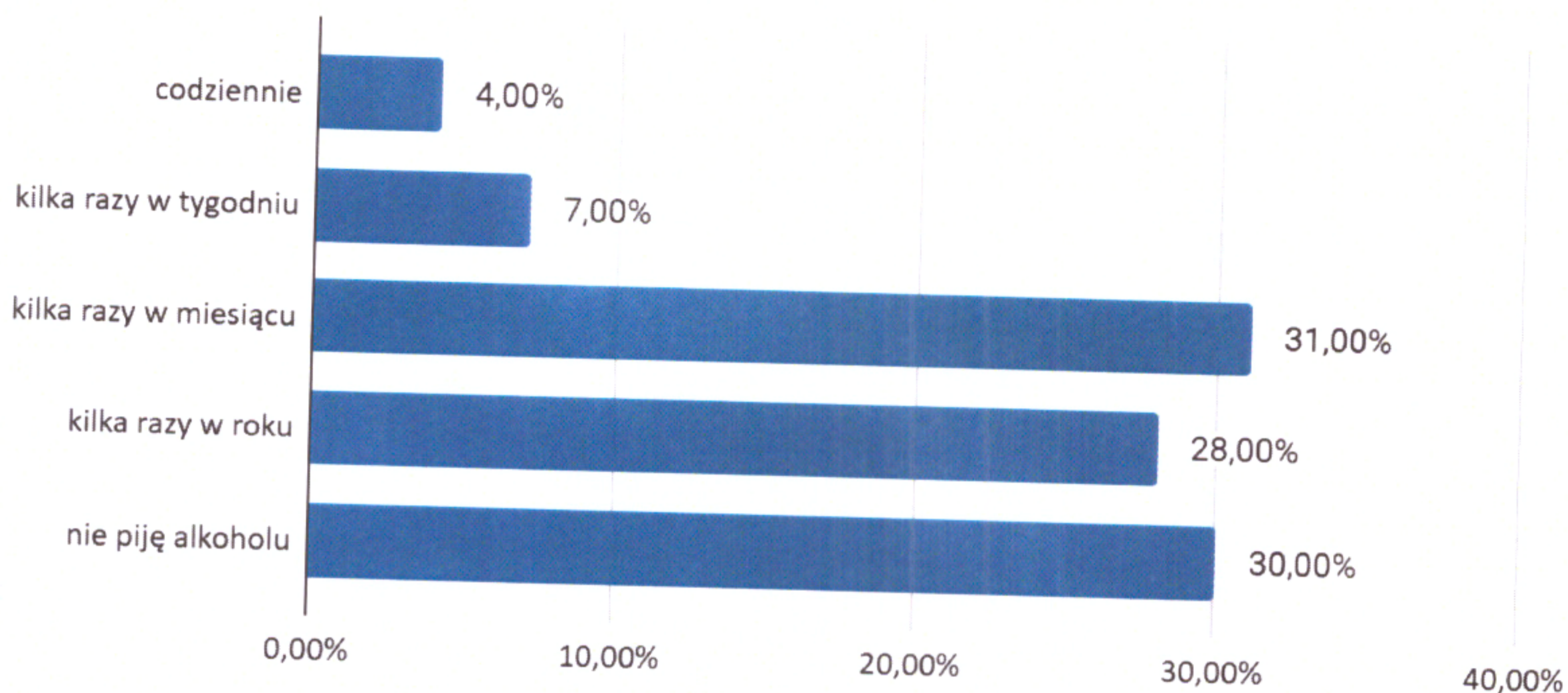
Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Pierwszym, diagnozowanym problemem społecznym w Gminie Radzanów, był problem alkoholowy. W niniejszym podrozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu.

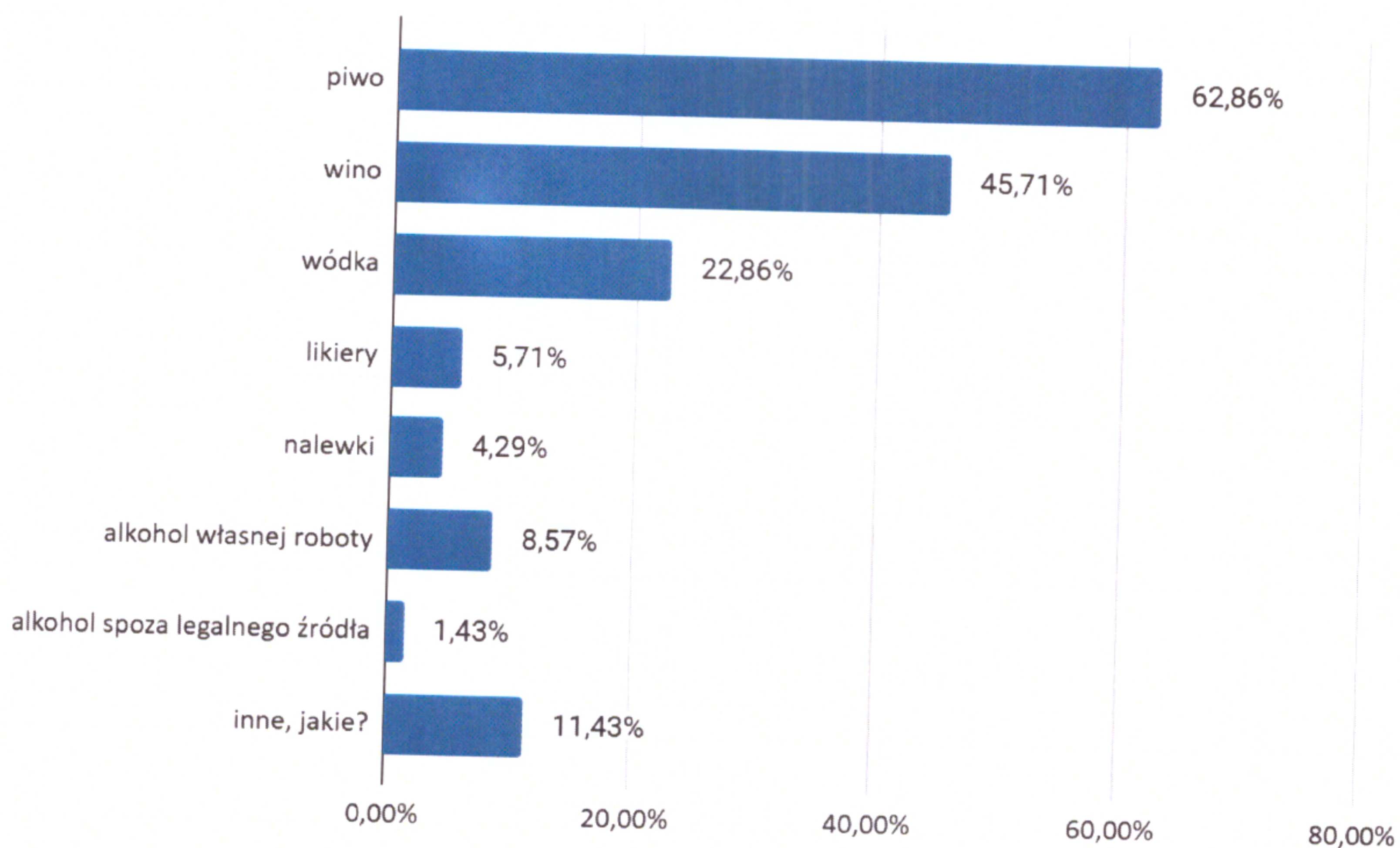
Celem określenia skali problemów alkoholowych w gminie, poproszono dorosłych mieszkańców o oszacowanie jak często spożywają alkohol. Spośród ankietowanych, 30,00% deklaruje, że w ogóle nie pije alkoholu, zaś 28,00% badanych pije napoje alkoholowe kilka

razy w roku. 31,00% respondentów, sięga po alkohol kilka razy w miesiącu, a 7,00% kilka razy w tygodniu. 4,00% ankietowanych po napoje alkoholowe sięga codziennie.

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiadały te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż spożywają alkohol.

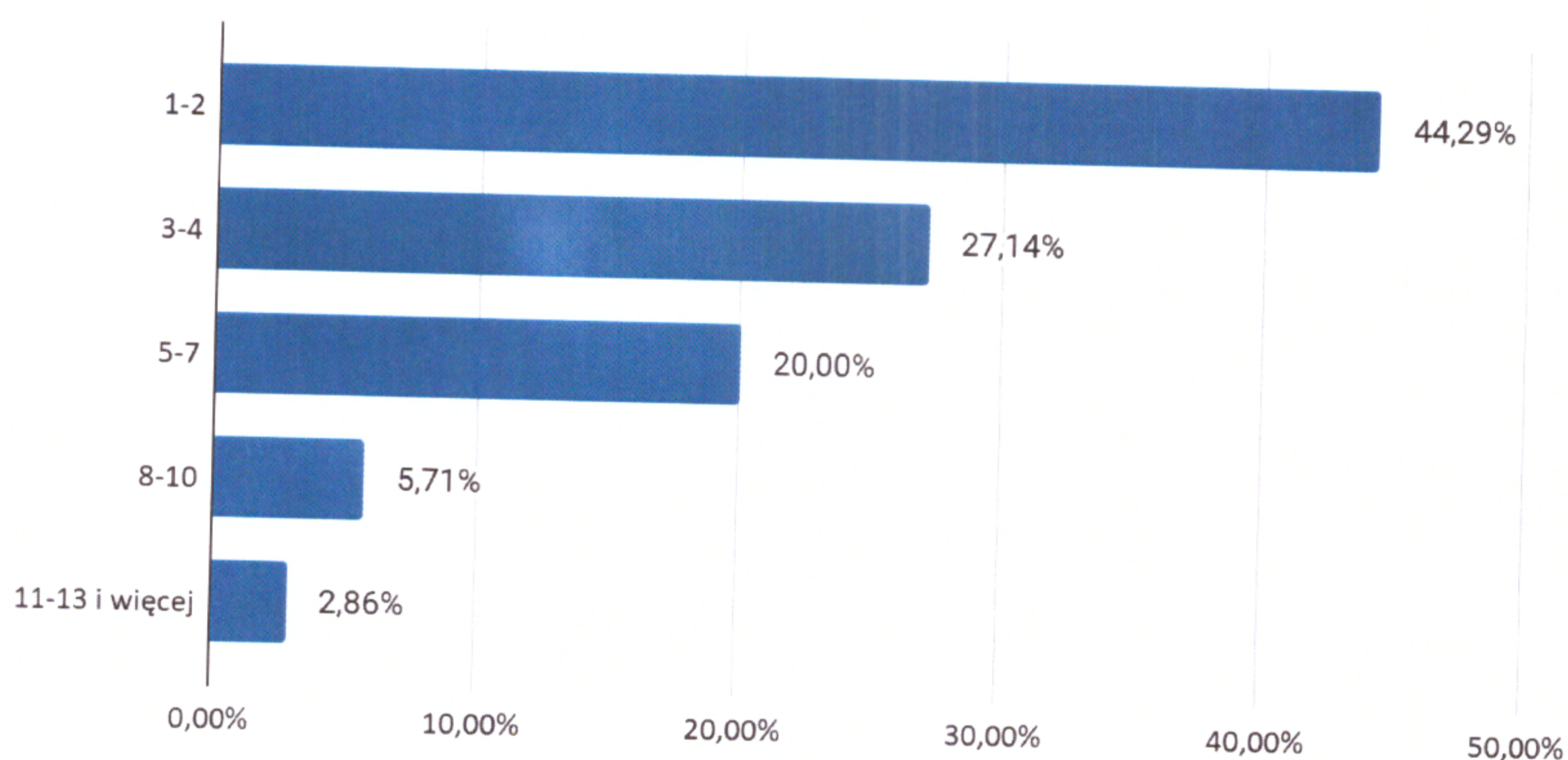

Analizując popularność napojów alkoholowych wśród dorosłych mieszkańców, można zauważyć, iż piwo – 62,86% oraz wino – 45,71% to najczęściej wybierane alkohole. Mieszkańcy sięgają również po wódkę – 22,86%. Respondenci wskazali również inne alkohole podając: whisky.

W diagnozie, obok częstotliwości spożywanych trunków, istotnym wskaźnikiem tego problemu są także codzienne porcje spożycia alkoholu. Spożycie alkoholu opisywać można w gramach wypitego alkoholu lub też posługując się miarą porcji standardowej.

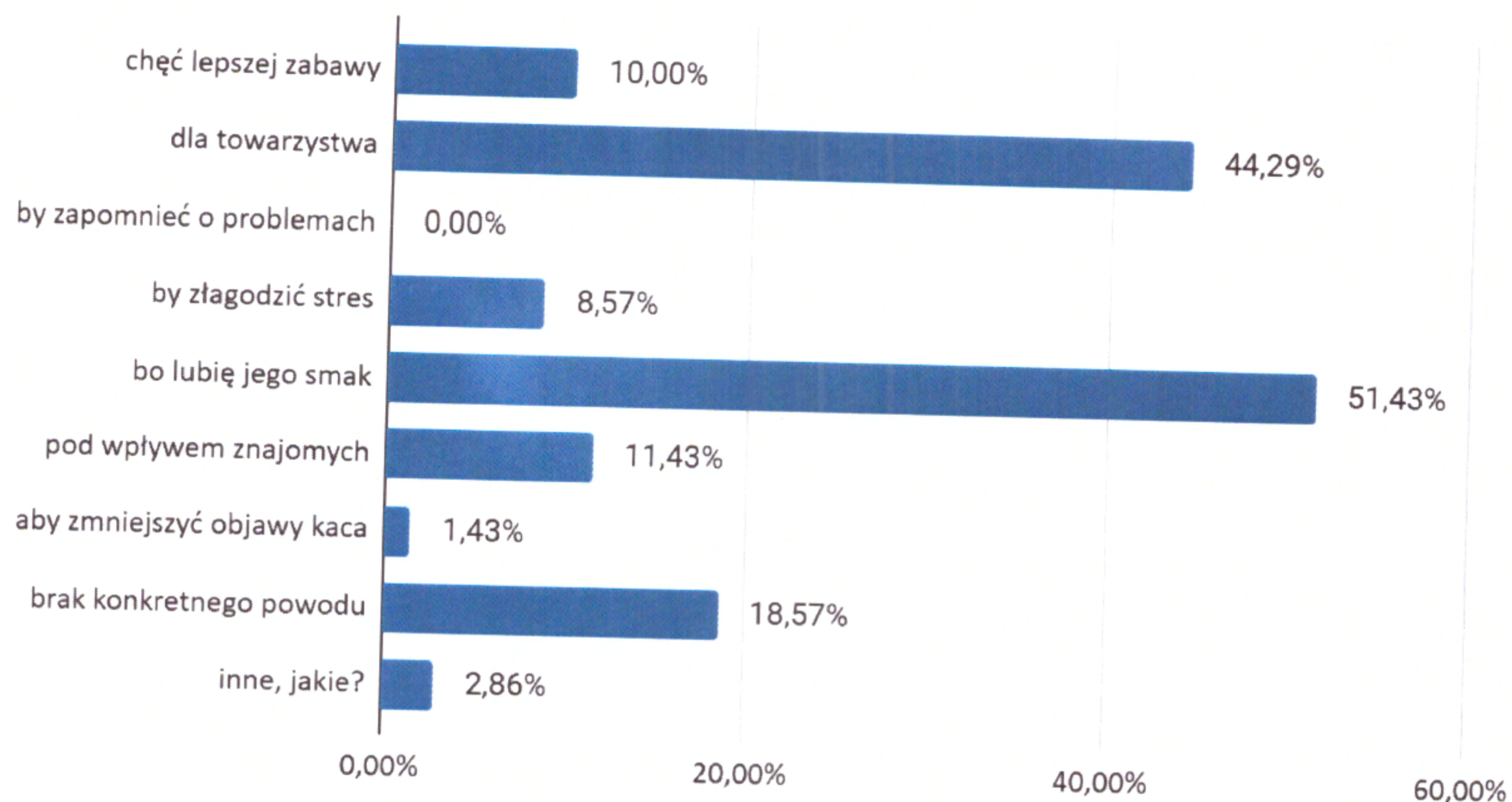
Przyjmuje się, że w Europie porcja taka zawiera zwykle 10g czystego alkoholu. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100,00% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5,00%, w ok. 100 ml wina o mocy 12,00% oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40,00%¹.

Jak wynika z odpowiedzi respondentów, 44,29% wypija zwykle 1 - 2 jednostki alkoholu w ciągu dnia, 27,14% ankietowanych 3 - 4 porcje, a 20,00% badanych deklaruje spożycie 5 - 7 porcji dziennie. 5,71% mieszkańców wskazało 8 - 10 porcji, zaś 2,86% podało 11 - 13 i więcej.

Mieszkańcy zostali zapytani o powody, jakie skłaniają ich do sięgania po alkohol. Większość pije alkohol, bo lubi jego smak - 51,43%. Często badani piją napoje wysokoprocentowe dla towarzystwa - 44,29%, bądź bez konkretnego powodu - 18,57%. 2,86% badanych podało inne powody, wskazując by ugasić pragnienie, do obiadu.

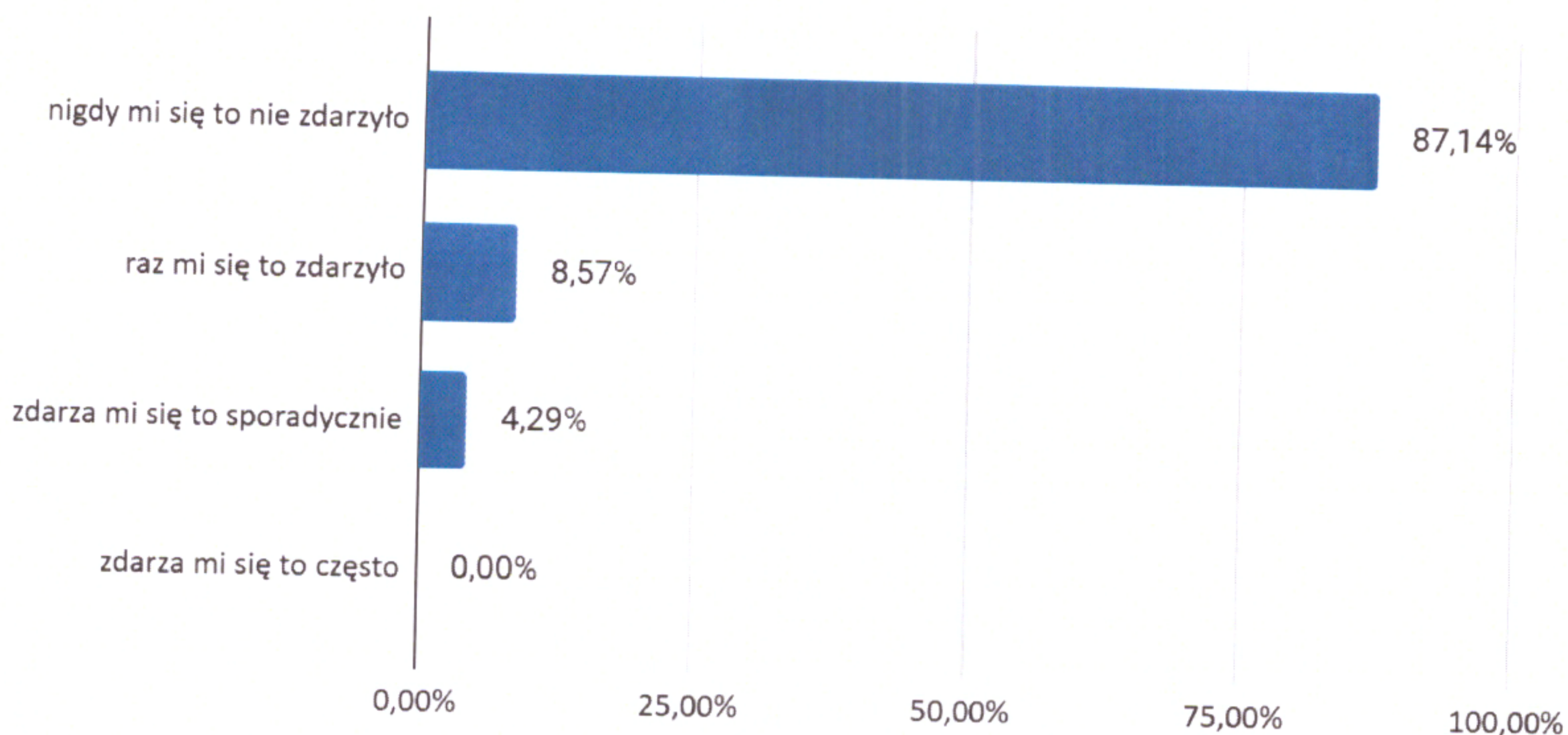
Badani mieszkańcy najczęściej alkohol spożywają w domu – 65,71% oraz u znajomych – 38,57%. 15,71% badanych wskazało pub/restaurację/kawiarnię, 8,57% respondentów deklaruje, że napoje wysokoprocentowe piją na świeżym powietrzu, 1,43% - pod sklepem, a 1,43% - w pracy.

Z deklaracji badanych wynika, że 87,14% respondentów nigdy nie pracowało w stanie odurzenia alkoholowego. 8,57% badanych przyznało, że zdarza im się rzadko pracować pod wpływem alkoholu. Z danych wynika, że 2,86% respondentów wykonywało czasami swoje obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu, a 1,43% respondentów wskazało, że zdarza się to często. Wyniki wskazują, że problem na terenie Gminy Radzanów nie jest duży, jednak występują przypadki nieprzestrzegania elementarnych przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, co grozi utratą zdrowia lub życia.

Polskie ustawodawstwo wyróżnia dwa poziomy stężenia alkoholu we krwi – stan po użyciu alkoholu oraz stan nietrzeźwości. Jazda pod wpływem może być wykroczeniem, za które grozi kara aresztu lub grzywny, albo przestępstwem, za które grozi kara grzywny, ograniczenia lub nawet pozbawienia wolności.

Z deklaracji mieszkańców gminy wynika, że 87,14% badanych nigdy nie prowadziło pojazdu pod wpływem alkoholu. 8,57% badanej populacji raz zdarzyło się być kierowcą samochodu po spożyciu napoju wysokoprocentowego, natomiast 4,23% zdarza się to sporadycznie.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 97,14% badanych mieszkańców nigdy nie zostało zatrzymanych za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu, natomiast zatrzymanych pod wpływem alkoholu zostało 2,86% badanych mieszkańców.

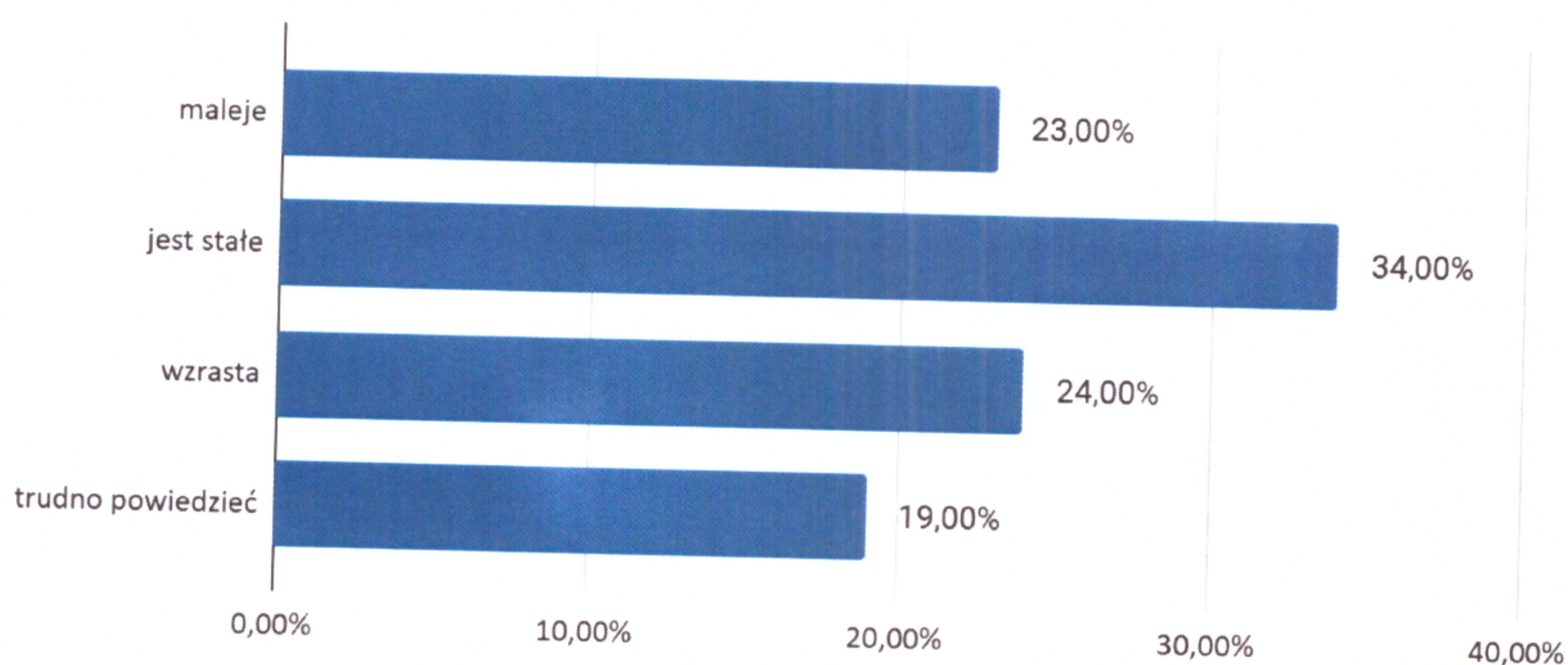
W kolejnym pytaniu, badani mieli określić, czy byli świadkami sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 57,00% ankietowanych nigdy nie widziało, aby osoba nietrzeźwa prowadziła pojazd, zaś 23,00% badanych zadeklarowało, że zdarzało się to rzadko. 15,00% osób jest zdania, że czasami dochodzi do sytuacji, że osoba nietrzeźwa prowadzi pojazd, 3,00% mieszkańców wskazało odpowiedź „często”, a 2,00% ankietowanych - bardzo często.

Nadużywanie alkoholu w czasie ciąży związane jest z występowaniem zaburzeń u dzieci. Alkohol przenika do krwi płodu w takim samym stężeniu jak do krwi matki, powodując m.in.: płodowy zespół alkoholowy, zwiększenie ryzyka poronienia oraz porodu przedwczesnego, ryzyko komplikacji porodowych, zaburzenia w rozwoju mózgu dziecka i układu nerwowego, osłabienie rozwoju komórek płodu, uszkodzenie mięśni, skóry, gruczołów, kości i zębów, osłabienie rozwoju płuc, powoduje zaburzenia rozwoju wzrostu, zaburzenia emocjonalne, zaburzenia mowy, zespół nadpobudliwości psychoruchowej, leukemię, wady nerek, problemy ze słuchem i wzrokiem.

Interesująca wydaje się kwestia poglądu badanej społeczności na szkodliwość picia alkoholu w ciąży. 94,00% badanych zauważa, iż ma ono negatywny wpływ na rozwój dziecka. Znaczące jest, że 4,00% ankietowanych deklaruje brak wiedzy na temat szkodliwości picia napojów wysokoprocentowych w ciąży, natomiast 2,00% twierdzi, że spożywanie alkoholu w ciąży nie wpływa na rozwój płodu.

W diagnozie problemu alkoholizmu na terenie gminy pomocna może okazać się opinia mieszkańców dotycząca skali jego występowania. Wśród respondentów 24,00% uważa, że spożycie alkoholu wzrasta, 34,00% badanych twierdzi, iż spożycie alkoholu w ich miejscowości jest stałe. 23,00% twierdzi, iż maleje, a 19,00% badanych nie ma zdania na ten temat.

Celem sprawdzenia wiedzy mieszkańców dotyczącej konsekwencji spożywania alkoholu, poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, mieszkańcy w większości posiadają wiedzę dotyczącą alkoholu. 5,00% badanych uważa, że alkohol jest dobrym lekarstwem na sen, 80,00% osób nie zgadza się z tą opinią, a 15,00% wskazało odpowiedź „nie wiem”. Według 61,00% mieszkańców okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia. Z tym stwierdzeniem nie zgodziło się 20,00% osób, a 19,00% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. 19,00% ankietowanych uważa natomiast, iż alkoholizm jest dziedziczny, a 55,00% osób nie zgadza się z tą opinią. Do tego stwierdzenia nie potrafiło odnieść się 26,00% osób.

Ze stwierdzeniem „Osoby z problemem alkoholowym piją codziennie” zgodziło się 42,00% ankietowanych, zaś 39,00% nie zgodziło się z tym stwierdzeniem. 29,00% osób wskazało odpowiedź „nie wiem”. 74,00% osób sądzi, iż alkohol w piwie jest tak samo szkodliwy jak ten w wódce, zaś z tą opinią nie zgodziło się 11,00% osób - twierdzą oni, iż alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce. 15,00% osób wskazało, iż nie potrafią ustosunkować się do tego stwierdzenia. 88,00% mieszkańców uważa, że przychodzenie do pracy na kacu jest zachowaniem nieodpowiednim.

Z tą opinią nie zgodziło się 1,00% osób – uważają oni, iż nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu. Natomiast 11,00% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Problem alkoholowy z perspektywy dzieci i młodzieży

Dane zawarte w literaturze tematu pokazują, że ponad 80,00% młodzieży rozpoczyna picie alkoholu przed ukończeniem 18 roku życia, a pierwsze doświadczenia z piciem alkoholu najczęściej mają miejsce w okresie dorastania. Z punktu widzenia zarówno regulacji prawnych, jak i społecznych oczekiwań, picie alkoholu przez dzieci i młodzież jest jednym z tzw. zachowań problemowych okresu dorastania, jednak biorąc pod uwagę fakt, że inicjacja w zakresie picia alkoholu dotyczy zdecydowanej większości młodzieży, można ją traktować jako normatywne wydarzenie życiowe okresu dorastania.

Pierwszy blok pytań skierowanych do uczniów dotyczył problemu alkoholowego. Celem niniejszego działu było oszacowanie skali problemu wśród badanych uczniów oraz wskazanie grupy uczniów, u których ten problem jest najbardziej widoczny.

Na początek uczniom obu płci zadano pytanie, czy ich zdaniem, ich rówieśnicy piją alkohol. Zdaniem uczniów płci męskiej 18,06% rówieśników pije alkohol, 55,56% jest nie pijąca, natomiast 26,39% badanych nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie. Dziewczynki w 45,33% stwierdziły, że ich koledzy i koleżanki nie piją alkoholu. 33,33% młodych kobiet uważa, że picie alkoholu przez rówieśników jest zjawiskiem powszechnym. Następnie, uczennice w 21,33% przypadków nie udzieliły jednoznacznej odpowiedzi

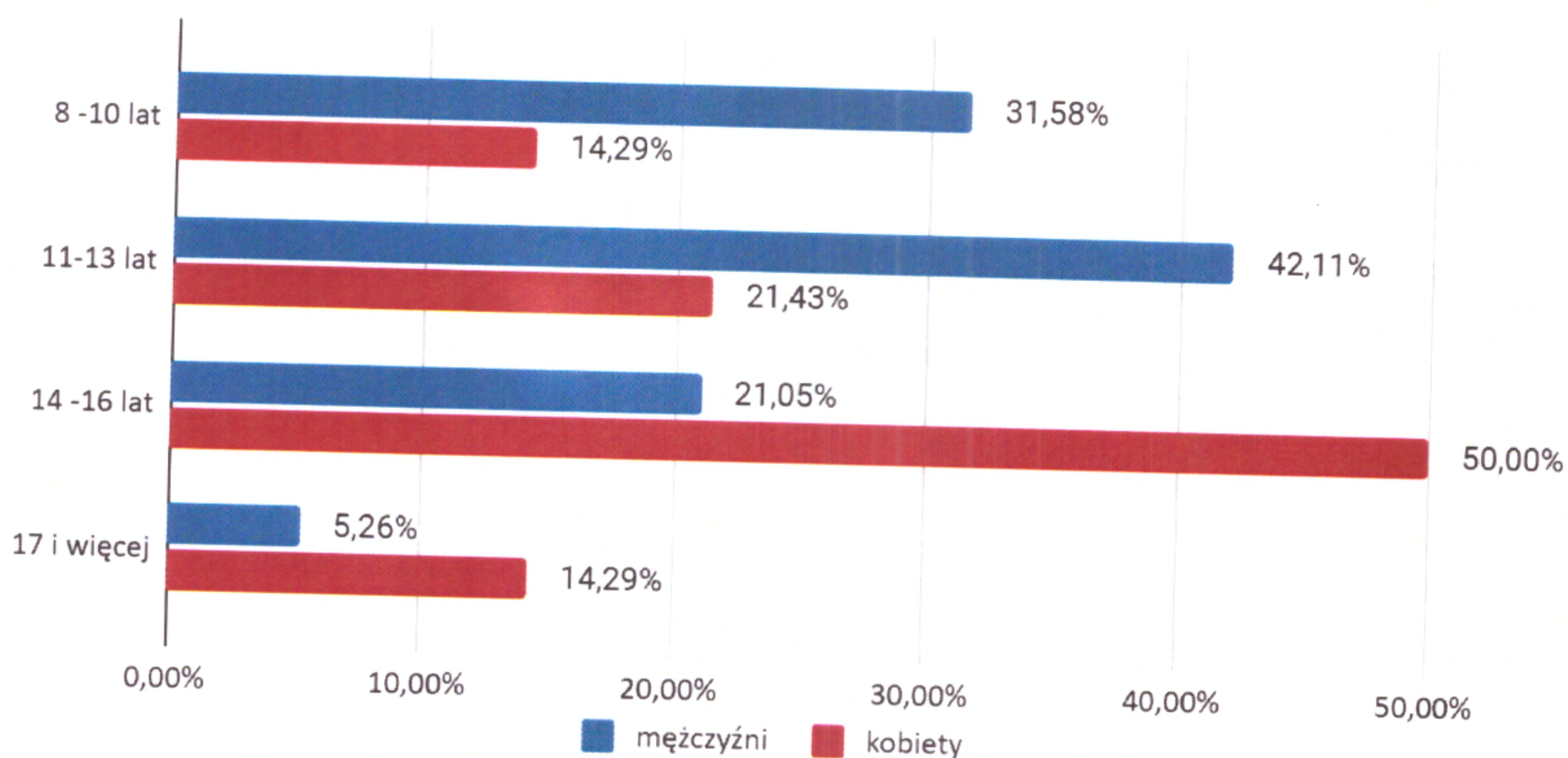
Następnie uczniów zapytano, czy próbowali kiedykolwiek sięgać po alkohol. Z odpowiedzi możemy zaobserwować, że chłopcy w 73,61% oraz dziewczęta w 62,67% przypadków, nigdy nie próbowali alkoholu. Odpowiedzi były podobne również wśród

uczniów, którzy stwierdzili, że próbowali kiedykolwiek spożywać alkohol, bowiem wynik wyniósł 26,39% wśród chłopców oraz 37,33% u dziewczynek.

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż próbowały pić alkohol.

Uczennice, które miały już kontakt z alkoholem przyznają, iż po raz pierwszy próbowały tej substancji w wieku 8-10 lat (14,29%), kolejno w wieku 11 - 13 lat (21,43%), następnie w wieku 14 - 16 lat (50,00%) oraz 17 i więcej (14,29%). Chłopcy, którzy odpowiedzieli, że kiedykolwiek próbowali alkoholu rozpoczęli spożywanie alkoholu w wieku 8 - 10 lat (31,58%), w wieku 11 - 13 lat (42,11%), następnie w wieku 14 - 16 lat (21,05%) i w wieku 17 i więcej (5,26%).

Uczniów zapytano również, jaki rodzaj alkoholu zdarzyło im się próbować. Najpopularniejszymi odpowiedziami było piwo (78,95% chłopców, 71,43% dziewczynek) oraz szampan (57,89% chłopców, 64,29% dziewczynek). W odpowiedziach „inne, jakie?” uczniowie wskazali bimber, spirytus i kolorową wódkę.

Ankietowani najczęściej deklarują, że po raz pierwszy spróbowali alkoholu podczas uroczystości rodzinnej (73,68% chłopców, 57,14% dziewczynek) oraz w czasie imprezy towarzyskiej (21,05% chłopców, 32,14% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” uczniowie i uczennice wskazali: “przez przypadek”, “rodzice mi dali spróbować”.

Uczniowie zapytani o jakiegokolwiek przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu, niemal jednogłośnie odpowiedzieli, że nie doświadczyli żadnych negatywnych skutków picia alkoholu (89,47% chłopców oraz 92,86% dziewczynek). 5,26% chłopców zadeklarowało problemy w rodzinie. 3,57% dziewczynek również wskazało problemy w rodzinie, a także problemy finansowe (3,57%). 5,26% uczniów wskazało odpowiedź inne, podając kac.

Na pytanie, w jaki sposób uczniowie otrzymali alkohol, 57,89% chłopców oraz 50,00% dziewczynek odpowiedziało, że zostali przez kogoś poczęstowani. Badani przyznali, że alkohol podkradali rodzicom (21,05% chłopców i 17,86% dziewczynek). Uczniowie, którzy wybrali odpowiedź „inne, jakie?”, zadeklarowali „rodzice mi dali” czy „był na imprezie”.

Dodatkowo uczniów, którzy mieli już kontakt z alkoholem zapytano, czy ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Co ciekawe, 94,74% uczniów oraz 92,86% uczennic przyznało, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Pozostałe 7,14% dziewczynek oraz 5,26% chłopców uważa, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu.

Uczniom, mającym styczność z alkoholem zadano pytanie o reakcję rodziców. 50,00% chłopców przyznaje, że rodzice nie zareagowali pomimo tego, że wiedzieli, tak twierdzi również 38,46% dziewczynek. Dodatkowo, chłopcy przyznali, że rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę (33,33%). Dziewczyny również przyznały, że rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę (46,15%). W odpowiedzi „inne, jakie?” uczniowie podali: powiedzieli, żebym nie pił za dużo.

Zdania uczniów na temat łatwości zdobycia alkoholu w ich miejscu zamieszkania są podzielone. Spośród ankietowanych, 41,67% dziewcząt oraz 56,00% chłopców, nie potrafiło jednoznacznie stwierdzić, czy zdobycie alkoholu w ich najbliższym otoczeniu jest trudne, czy łatwe.

Następnie 36,00% dziewczynek wybrało odpowiedź, która mówiła o tym, że alkohol jest trudny do zdobycia w Gminie Radzanów, tak stwierdziło również 34,72% chłopców. Następnie 8,00% dziewczynek oraz 23,61% chłopców stwierdziło, że kupno alkoholu jest łatwe w ich gminie.

Dodatkowo, uczniowie wymieniali, jak ich rówieśnicy mogą zdobywać alkohol. Najczęściej kupują go starsi koledzy (31,94% chłopców, 37,33% dziewczynek). 16,67% chłopców i 17,33% dziewczynek uważa, że młodzież kupuje sama alkohol.

Natomiast duży odsetek chłopców (54,17%) oraz dziewczynek (52,00%) nie wie, gdzie ich rówieśnicy mogą zdobyć alkohol. Może to znaczyć o tym, że młodzi ankietowani nie są zainteresowani tematem alkoholu i jego zdobywaniem. W odpowiedzi "inne" uczniowie nie podali konkretnych odpowiedzi.

Badanie sprzedawców

W celu dokładniejszego zdiagnozowania problemu alkoholowego i nikotynowego przeprowadzone zostało również badanie sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży alkoholu. Kwestionariusz skierowanej do nich ankiety zawierał pytania dotyczące zarówno samego handlu trunkami i możliwych związanych z tym negatywnych konsekwencji, jak również innych problemów społecznych. W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na 17 pytań. Najbardziej rozbudowany został blok poświęcony kwestiom dotyczącym alkoholu, a kwestionariusz kończył się metryczką z pytaniami o wiek, płeć oraz staż pracy w charakterze sprzedawcy napojów alkoholowych.

Ze względu na niewielką liczebność próby, wyniki zostały przedstawione w formie liczb. W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Radzanów wzięło udział trzynastu sprzedawców - jedenaście kobiet i dwóch mężczyzn. Ich wiedza jest niezwykle cenna ze względu na fakt, iż na co dzień spotykają się oni z osobami kupującymi napoje alkoholowe, w związku z tym są w stanie nie tylko ocenić skalę problemu alkoholowego w gminie, ale również charakteryzować grupę zagrożoną najbardziej problemem uzależnień alkoholowych. Wśród badanych osób grupę w wieku 41 - 60 lat stanowiło sześć osób, powyżej 61 lat miały cztery osoby, a 26 - 40 lat – dwie osoby. Jeden ankietowany nie miał więcej niż 25 lat.

W pierwszym pytaniu sprzedawców poproszono o oszacowanie skali spożycia alkoholu w gminie na przestrzeni ostatnich kilku lat. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, pięciu ankietowanych uważa, że spożycie alkoholu utrzymuje się na stałym poziomie, natomiast ośmiu badanych jest zdania, że maleje.

Następnie ankietowanych zapytano, czy ich zdaniem alkohol w gminie sprzedawany jest osobom niepełnoletnim. Dziewięciu ankietowanych biorących udział w badaniu przyznało, iż w ich opinii nigdy nie sprzedaje się alkoholu osobom niepełnoletnim na terenie Gminy Radzanów. Trzy osoby twierdzą, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, zaś jedna osoba uważa, że czasami.

Sześciu sprzedawców zadeklarowało, że raz lub kilka razy przytrafiła się im sytuacja, w której osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Sześciu respondentów zadeklarowało, iż nigdy nie zdarzyła się taka sytuacja. Jedna osoba wskazała, iż zdarzyło im się to wiele razy.

Dwunastu ekspedientów przyznało, że nie podali alkoholu osobie, która nie ukończyła 18 roku życia. Jedna osoba zadeklarowała, iż zdarzyło jej się wiele razy sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej.

Jak wynika z deklaracji sprzedawców, sprawdzają oni dowód tożsamości w przypadku wątpliwości co do pełnoletności osoby kupującej alkohol. Cztery osoby robi to za każdym razem, trzech sprzedawców wskazało, iż zdarzyło im się to wiele razy. Czterech badanych zadeklarowało, że taka sytuacja zdarzyła się raz lub kilka razy, a dwie osoby wskazały, że nigdy nie zdarzyła się taka sytuacja.

Pięciu sprzedawców ocenia, iż rzadko w gminie mieszkańcy wsiadają za kierownicę pojazdu pod wpływem alkoholu, dwóch wskazuje czasami, zaś jeden - często. Pięciu badanych twierdzi, że nigdy nie dochodzi do takich sytuacji.

Sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym, podobnie jak sprzedaż osobom niepełnoletnim jest niezgodna z prawem. Czterech sprzedawców uważa, że w gminie nie sprzedaje się alkoholu osobom nietrzeźwym, ośmiu wskazuje, że takie sytuacje zdarzają się rzadko. Jedna osoba twierdzi, iż czasami alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym.

Dziwiewięciu badanym, raz lub kilka razy przytrafiła się sytuacja, kiedy to osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Trzech sprzedawców nie spotkało się z taką sytuacją, zaś jedna osoba spotkała się wiele razy.

Jedenastu ankietowanych odpowiedziało, iż nigdy nie zdarzyło im się sprzedać alkoholu osobie nietrzeźwej. Dwóch respondentów zadeklarowało, że doszło do takiej sytuacji raz lub kilka razy.

Następnie ankietowanych zapytano, czy zdarza im się, aby klienci spożywali alkohol na terenie sklepu lub w jego najbliższej okolicy. Dwóch badanych wskazało, że zdarza się to czasami, czterech ankietowany zadeklarował, że zdarza się to rzadko. Siedmiu badanych odpowiedziało, że nigdy nie dochodzi do takich sytuacji.

Większość ankietowanych, tj. osiem osób, nie musiało nigdy wzywać policji z powodu zakłócania porządku przez osoby nietrzeźwe, które znajdowały się na terenie punktu

sprzedaży alkoholu. Trzem osobom zdarzało się to, ale rzadko, zaś dwie osoby wskazały odpowiedź “czasami”.

Pięciu ankietowanych twierdzi, że bardzo dobrze zna poszczególne zapisy zawarte w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Sześciu sprzedawców podaje, że zna poszczególne zapisy z tejże ustawy. Dwóch sprzedawców deklaruje, że nie znają, ale słyszeli niej.

W nawiązaniu do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, akt prawny zobowiązuje do umieszczania w widocznych punktach sklepów informacji na temat szkodliwości alkoholu oraz obligatoryjnie o zakazie sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia, sprzedaży na kredyt lub pod zastaw oraz zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. Trzynastu ekspedientów deklaruje, iż posiada informacje o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia, trzynastu – o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, trzynastu o szkodliwości alkoholu. Pięciu ekspedientów deklaruje, iż posiada informacje o zakazie sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw.

Jak wynika z odpowiedzi respondentów, ośmiu z nich brało udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, trzech ankietowanych nie zostało przeszkolonych z powyższej tematyki. Dwóch sprzedawców nie pamięta, czy brało udział w szkoleniu.

Jeden sprzedawca, nie zna zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi dotyczące grupy osób, którym zabrania się sprzedaży alkoholu wskazując, że wymieniona ustawa reguluje sprzedaż napojów wysokoprocentowych kobietom w ciąży. Ośmiu respondentów udzieliło poprawnej odpowiedzi na pytanie, wskazując, że sprzedaży napojów alkoholowych wg ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zabrania się osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw.

WNIOSKI

Badania realizowane na terenie Gminy Radzanów pozwoliły na wyciągnięcie następujących wniosków:

Dorośli mieszkańcy deklarują, że głównie spożywają alkohol kilka razy w miesiącu, po 1 - 2 porcje alkoholu. Deklarują, iż najczęściej zdarza im się spożywać alkohol w domu, a sięgają po niego, bo lubią jego smak.

W przypadku problemu alkoholowego wśród dzieci i młodzieży zauważa się niewysokie zainteresowanie. Osoby, które zadeklarowały iż spożywały alkohol, zaczynały głównie w wieku 14- 16 lat w czasie uroczystości rodzinnych. Zadeklarowały, że nie miały przykrych doświadczeń, a alkoholem ktoś ich poczęstował.

Co istotne, badania przeprowadzone wśród sprzedawców ukazują, iż spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Gminie Radzanów według 61,54% respondentów maleje. Ponad połowa badanych zadeklarowała, że osoby niepełnoletnie bądź pod wpływem alkoholu, chciały kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Warto dodać, że spora część ankietowanych zaznaczyła, iż w gminie zdarzają się sytuacje jazdy po wypiciu alkoholu.

Rekomendowane działania profilaktyczne:

- Dalsza realizacja kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. Z uwagi na fakt, iż 4,00% mieszkańców spożywa alkohol codziennie. Dodatkowo, ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną skuteczne mogą okazać się materiały profilaktyczne realizowane w formie online, np. kampanie profilaktyczne w social mediach lub telewizji i radio.
- Aby zwiększyć skuteczność prowadzonych działań profilaktycznych zaleca się kontynuowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, kontynuowanie organizacji szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych.

- Dalszą realizację kampanii, która powinna uwzględniać również informację dla mieszkańców gminy, na temat możliwych form pomocy w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny). Z dokumentu diagnozy wynika, iż 7,00% mieszkańców nie wie gdzie uzyskać pomoc w razie problemu uzależnień.
  - Jak wynika z dokumentu diagnozy, aż 5,71% mieszkańców wypija 8 - 10 porcji alkoholu w ciągu całego dnia. Aby zapobiegać rozwijaniu się uzależnienia u tych osób, które wypijają jednorazowo zbyt duże ilości alkoholu, zaleca się dalszą realizację kampanii mających na celu informowanie oraz edukowanie mieszkańców na temat konsekwencji spożywania dużych ilości alkoholu.
  - Szkolenia dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie, a także przeprowadzenie dalszych szkoleń w zakresie doskonalenia zawodowego dla pracowników lecznictwa odwykowego.
  - Działania skierowane zarówno do pracodawców, jak i pracowników, których celem będzie przedstawienie konsekwencji prawnych związanych z podejmowaniem pracy w stanie nietrzeźwym oraz zagrożeń wynikających z takiej sytuacji. Jak wynika z dokumentu diagnozy, 2,86% mieszkańców przyznało, iż czasami zdarzało się im wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu, zaś często wskazało 1,43% mieszkańców.
  - Szkolenia (w wersji stacjonarnej lub online) dla kadry kierowniczej w zakresie adekwatnego reagowania i interwencji wobec pracowników.
  - Kontynuowanie realizacji kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu, ponieważ 8,57% mieszkańców wskazało, że raz im się zdarzyło kierować pojazdem pod wpływem alkoholu. Natomiast 4,29% badanych zadeklarowało, że zdarza im się to sporadycznie. 3,00% badanych mieszkańców przyznało, że często byli świadkami sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu, 15,00% mieszkańców wskazało, iż czasami. Ponadto, 7,69% sprzedawców wskazało, że często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Gminie Radzanów.
- Ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną zaleca się realizację kampanii głównie w formie online.
- Dalszą realizację zajęć profilaktycznych w szkołach (wśród starszych uczniów) na terenie gminy, poświęconych bezpieczeństwu na drogach, z uwzględnieniem

właściwych zachowań i postaw wobec uczestnictwa w ruchu drogowym pod wpływem napojów alkoholowych.

- Realizowanie kampanii informującej o skutkach picia w ciąży, jak również zapoznanie mieszkańców z tematyką FAS – alkoholowego zespołu płodowego i uświadomienie kobietom w ciąży konieczności unikania nawet śladowych ilości alkoholu.

Według 2,00% badanych mieszkańców picie alkoholu w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka, 4,00% mieszkańców nie potrafiło udzielić odpowiedzi. Ponadto, 15,00% mieszkańców wskazało, że widzieli kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie miejscowości.

- Kontynuację działań o możliwie najszerszym spektrum, docierającym do wszystkich dzieci i młodzieży, w celu obniżenia liczby uczniów inicjujących we wczesnych latach picie alkoholu. Jak wynika z dokumentu diagnozy, $\frac{1}{3}$ uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych próbowało pić alkohol. Skuteczne mogą okazać się np. profilaktyczne godziny wychowawcze, w czasie których opiekunowie będą podejmować działania profilaktyczne: realizacja rekomendowanych programów, wykorzystanie źródeł multimedialnych, spotkania z ekspertami np. osobami pracującymi z uzależnionymi.
- Dalsze zastosowanie w działaniach profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży strategii informacyjnej, w celu poszerzenia wiedzy na temat przyczyn i konsekwencji picia alkoholu oraz umożliwienia młodym ludziom, podejmowania racjonalnych wyborów, popartych znajomością zagadnień związanych z używaniem napojów wysokoprocentowych. Wyniki diagnozy wskazują, iż 20,41% uczniów nie wie jakie mogą być negatywne konsekwencje uzależnień. By działania z zakresu strategii informacyjnej, przynosiły oczekiwane rezultaty, powinny być realizowane przez kompetentne osoby, które cechuje wiarygodność, umiejętność wzbudzania zaufania wśród dzieci i młodzieży i budowania z nimi pozytywnej relacji. Przekazywane informacje, muszą być rzetelne oraz dostosowane do etapu rozwojowego uczniów.
- Rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Ważną rolę w diagnozie dzieci dotkniętych tym problemem, odgrywają nauczyciele, wychowawcy i opiekunowie w placówkach, którzy poprzez obserwację i dyskretne wywiady powinny zwracać uwagę na symptomy świadczące o tym, że dziecko cierpi z powodu uzależnionego członka

rodziny. Pomocne mogą okazać się również warsztaty psychologiczne (np. podczas godzin wychowawczych) polegające na pracy nad samooceną, budowaniem zaufania, ćwiczeniem różnego rodzaju umiejętności potrzebnych do funkcjonowania w grupie, gry i zabawy pomagające w budowaniu więzi z innymi ludźmi, uczące norm z innymi ludźmi, dające szansę na budowanie pozytywnego wizerunku własnego, a także wycieczki, które będą pomagać budować relacje interpersonalne i pokazywać weselszy, otwarty świat.

- Kontynuowanie realizacji szkoleń dla rodziców, podczas których przekazana im będzie wiedza, na temat problemu picia napojów wysokoprocentowych, skutków wczesnej inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz możliwości jej zapobiegania. Rodzice powinni zostać również przeszkoleni, w zakresie reagowania, w przypadku spożywania alkoholu przez dziecko. Warto skorzystać z darmowego przewodnika „Jak rozmawiać z dzieckiem o alkoholu?” Dostępnego na stronie trzymajpion.pl. Istotne jest dotarcie do jak największej liczby rodziców.
- Dalsze wykorzystywanie strategii alternatyw – angażowanie dzieci i młodzieży w atrakcyjne, bezpieczne aktywności (np. sportowe, artystyczne, plastyczne), które dopasowane będą do możliwości i potrzeb odbiorców.
- Kontynuowanie podnoszenia kompetencji nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach celem zwiększenia efektywności działań. Jak wynika z dokumentu diagnozy 21,09% uczniów, mając problem z uzależnieniem, zwróciłyby się o pomoc do nauczycieli.
- Kontynuowanie realizacji zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- Inwestowanie w sprzęt i niezbędne materiały potrzebne do podwyższenia jakości działań.
- Dalszą realizację działań, mających na celu zapobieganie wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież. Przydatne w tym przypadku, będzie zastosowanie w działaniach profilaktycznych strategii edukacyjnej, która ma na celu rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych. Zaleca się realizowanie ćwiczeń, gier psychoedukacyjnych, czy warsztatów, które będą rozwijały asertywność, uczyły nawiązywania relacji z innymi ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów lub podnoszenia poczucia własnej wartości.

Rozdział II

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W ramach realizacji zadań własnych gminy, wynikających z *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, została powołana Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Do jednego z głównych zadań GKRPA należy podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Polskie ustawodawstwo mówi o zobowiązaniu do leczenia odwykowego, a więc nie ma to charakteru przymusu w sensie prawnym.

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
  - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
  - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
  - kierowanie osób zgłoszonych do GKRPA na badania specjalistyczne,
  - kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
- b) Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz prowadzenie działalności informacyjnej.
- c) Opiniowanie:
  - projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - projektu Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii
  - zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy w Radzanowie w zakresie określonym w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz wyrażanie opinii w tej sprawie w drodze postępowania.

- d) Udział w przeprowadzaniu kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.

Zasady wynagradzania członków GKRPA.

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za:

1. udział w posiedzeniu komisji w wysokości 70 złotych brutto dla każdego członka komisji;
2. za przeprowadzenie czynności zmierzających do skierowania osób na badanie biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego - 60 złotych brutto dla każdego członka komisji;
3. za udział w kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych w tym za sporządzenie protokołów kontroli – 30 złotych brutto za każdy punkt sprzedaży dla każdego członka komisji.

Dopuszcza się stosowanie w stosunku do członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych innych form wynagradzania tj. umów zleceń i umów o dzieło.

Umowy zlecenie i umowy o dzieło muszą wiązać się ściśle z wykonywaniem określonych zadań związanych z Gminnym Programem Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wynagrodzenie z tytułu w/w umów nie może przekroczyć 50 % kwoty najniższego wynagrodzenia pracowników za każdorazowe zadanie objęte umowami.

Rozdział III

Cela i zadania programu

Celem głównym programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu i podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

Cele szczegółowe:

- Poprawa jakości życia rodzin z problemem alkoholowym, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.
- Podniesienie w społeczeństwie, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży, poziomu wiedzy o zagrożeniach wynikających z e spożywania alkoholu oraz zachowań ryzykownych.

Zadania programu

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin poprzez:

- a) wstępne motywowanie zarówno osób uzależnionych jak i osób współuzależnionych do podjęcia terapii,
- b) informowanie o miejscach odbywania terapii uzależnień,
- c) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- d) poradnictwo dla rodzin osób uzależnionych, informowanie o placówkach terapii uzależnień mających programy dla rodzin. Udzielanie informacji na temat możliwości leczenia uzależnienia, motywowanie do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego, udzielanie informacji o działających grupach wsparcia.
- e) rozpatrywanie oraz kierowanie do Sądu Rejonowego w Mławie wniosków dotyczących zastosowania przymusowego leczenia odwykowego,
- f) informowanie w miejscach publicznych o chorobie alkoholowej, jej skutkach oraz możliwościach leczenia (w formie ulotek, plakatów, publikacji, informacji na stronie internetowej),

- g) Podejmowanie czynności zmierzających do wydania orzeczenia sądu o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia otwartego bądź szpitalnego, ponoszenie kosztów sporządzania opinii przez biegłych psychiatrę i psychologa w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz pokrywanie opłat za złożenie wniosku do Sądu Rejonowego w Mławie.
- h) inicjowanie i dofinansowywanie działań w zakresie zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- i) zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych dla Szkół, Ośrodków Zdrowia, świetlic i Policji.
- j) dofinansowywanie kursów i szkoleń specjalistycznych dla pracowników placówki zajmującej się terapią oraz doposażenie placówek leczenia odwykowego w celu zwiększania skuteczności działań terapeutycznych.

2. Udzielanie rodzinom, u których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- a) Prowadzenie poradnictwa oraz udzielanie wsparcia dla członków rodzin, w których występuje problem alkoholowy – konsultacje w punktach informacyjno-konsultacyjnym; edukacja dzieci i młodzieży, rodziców oraz grup zawodowych
- b) organizowanie spotkań konsultacyjnych z udziałem specjalistów ds. uzależnień oraz przedstawicieli różnych grup zawodowych spotykających się z problemem uzależnień, a także organizowanie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup roboczych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z przemocą,
- c) wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego koordynującego pracę na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- d) podnoszenie kompetencji kadry m.in. w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (kursy, szkolenia, konferencje) itp.,
- e) organizacja imprez sportowo, kulturalno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży,
- f) Czynne włącznie się w realizację ogólnopolskich kampanii profilaktycznych oraz edukacyjnych;
- g) Koordynowanie działań o charakterze pomocowym poprzez ścisłą współpracę z Posterunkiem Policji w Szreńsku, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, szkołami, ochroną zdrowia w zakresie procedury „Niebieska Karta”.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących uzależnień w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych:

- a) Promowanie wśród dzieci, młodzieży i innych osób aktywnych form spędzania czasu wolnego poprzez realizację projektów i programów profilaktycznych także programu profilaktyki poprzez sport, w tym:
  - organizacja imprez sportowych i kulturalnych,
  - dofinansowanie zajęć pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych (np. wyjazdy na basen),
  - Wspieranie organizowanych w placówkach oświatowych oraz świetlicy środowiskowej przy GOK różnorodnych inicjatyw profilaktycznych, a także przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez dzieci i młodzież, a skierowanych do grup rówieśniczych poprzez finansowanie zakupu nagród rzeczowych, gadżetów – stanowiących czynnik aktywizujący do uczestnictwa w działaniach profilaktycznych.
  - Zakup materiałów edukacyjnych i programów multimedialnych o tematyce profilaktyki uzależnień do wykorzystania w świetlicach placówek oświatowych i świetlicy środowiskowej przy GOK.
- b) wspieranie i prowadzenie działań promujących trzeźwość,
- c) organizowanie konkursów plastycznych, literackich, itp. o tematyce antyalkoholowej (zakup nagród),
- d) podejmowanie na terenie szkół i przedszkoli działań profilaktycznych skierowanych do rodziców, uczniów i nauczycieli,
- e) informowanie o niebezpieczeństwie uzależnień,
- f) realizacja i współfinansowanie szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych dot. problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,
- g) Organizacja i dofinansowanie imprez okolicznościowych i wycieczek integracyjnych oraz wyjazdów na spektakle teatralno-rozrywkowe o treściach związanych z profilaktyką uzależnień dla dzieci i młodzieży ze świetlicy środowiskowej i szkół z terenu gminy;
- h) Organizacja lokalnych imprez sportowo-rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych z odniesieniem profilaktycznym.

- i) Współorganizowanie eventów i festynów rodzinnych o charakterze kulturalno-rekreacyjnym, promującym alternatywne wobec alkoholu i innych uzależnień formy spędzania wolnego czasu.
- j) Edukacja publiczna w zakresie problematyki uzależnień.
- k) Przeprowadzenie lokalnej diagnozy zagrożeń społecznych
- l) Dofinansowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży /wycieczki, rajdy, biwaki, zielone szkoły/ zawierającego elementy profilaktyki;
- m) Organizowanie dla dzieci i młodzieży głównie z grup ryzyka w placówkach oświatowych i kulturalnych zajęć pozalekcyjnych o charakterze profilaktyczno – artystycznym
- n) Dofinansowanie i doposażanie świetlicy środowiskowej i świetlic szkolnych poprzez zakup materiałów papierniczych i piśmienniczych oraz sprzętu i innych niezbędnych materiałów do pracy z dziećmi .
- o) Dożywanie uczestników zajęć profilaktycznych prowadzonych przez świetlice środowiskową przy GOK w Radzanowie oraz świetlic w placówkach oświatowych na terenie Gminy Radzanów

4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

- a) Udzielanie wsparcia społeczności abstynenckiej, a także wspieranie inicjatyw profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu
- b) Wsparcie materialne i edukacyjne podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych z usług i pomocy których korzystają mieszkańcy Gminy.
- c) Wspomaganie instytucji i organizacji pozarządowych w zakresie działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- d) Szkolenia członków GKRPA oraz szkolenia dla sprzedawców.
- e) Współpraca z Poradnią Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Mławie w realizacji prowadzenia programu psychoterapii współuzależnienia (zakup materiałów edukacyjnych i innych niezbędnych do prowadzenia terapii)
- f) Współpraca z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, placówkami oświatowymi z terenu gminy;
- g) Ponoszenie kosztów sądowych tytułem złożonych wniosków do Sądu Rejonowego w Mławie.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- a) Realizowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych;
- b) Szkolenie i instruowanie sprzedawców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- c) Kontrolowanie placówek pod kątem zakazu reklamy wynikającego z art. 13¹ ustawy oraz w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w szczególności umieszczenia w widocznym miejscu niezbędnych tablic informacyjnych (zakaz sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom i młodzieży do lat 18, itp.)
- d) Opiniowanie przez GKRPA wniosków związanych z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności i lokalizacji punktu sprzedaży z przedmiotowymi uchwałami Rady Gminy Radzanów.

Rozdział IV

Realizatorzy Programu

1. Urząd Gminy Radzanów – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Koordynator Gminnego Programu Profilaktyki.
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzanowie.
4. Gminny Ośrodek Kultury w Radzanowie
5. Komenda Powiatowa Policji w Mławie – Posterunek Policji w Szreńsku.
6. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radzanowie.
7. Placówki oświatowo – wychowawcze.
8. Wszystkie inne instytucje zaproszone do współpracy przy realizacji programu

Rozdział V

Źródła finansowania Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- 1) Środki na realizację gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Mogą być również zasilane dotacjami z zewnątrz oraz darowiznami sponsorów.
- 2) Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego programu ujmuje się corocznie w planie budżetu gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Radzanów, dnia 22 grudnia 2020 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Cezary Jurkiewicz

Załącznik Nr 2
do Uchwały XXIII/166/2020
Rady Gminy Radzanów
z dnia 22 grudnia 2020 r.

HARMONOGRAM FINANSOWY NA 2021 ROK

ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH.

Lp.	Nazwa zadania	Miejsce realizacji	Termin realizacji	Koszt realizacji
1.	Wsparcie finansowe podmiotów prowadzących działalność leczniczą w zakresie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	Ośrodek Terapii Uzależnień w Przasnyszu	cały rok	500 zł
2.	Wsparcie finansowe podmiotów prowadzących działalność leczniczą w zakresie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	Ośrodek Terapii Uzależnień w Mławie	cały rok	500 zł
3.	Kierowanie na badanie do biegłego sądowego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.	Sąd Rejonowy w Mławie	cały rok	3 000 zł

PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ I EDUKACYJNEJ W SZCZEGÓLNOŚCI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.

Lp.	Nazwa zadania	Miejsce realizacji	Termin realizacji	Koszt realizacji
1.	Realizacja profesjonalnych programów profilaktycznych w szkołach (szkolenia, warsztaty, spektakle i teatry profilaktyczne) skierowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli.	szkoły	cały rok	4.000 zł
2.	Konkursy o tematyce przeciw nałogom: alkoholowemu, narkomanii , nikotynowemu, profilaktyce zdrowotnej, sportowej. Promocja zdrowego trybu życia – wspieranie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci z rodzin zagrożonych patologią.	Szkoły, GOK	cały rok	4.000 zł
4.	Organizowanie imprez profilaktycznych propagujących trzeźwość, alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu skierowane do dzieci i młodzieży (spektakle, koncerty profilaktyczne i atrakcje dla dzieci)	Szkoły, GOK	cały rok	5.000 zł
5	Organizacja i dofinansowanie imprez okolicznościowych i wycieczek integracyjnych z elementami profilaktyki oraz wyjazdów na spektakle teatralno-rozrywkowe o treściach związanych z profilaktyką uzależnień dzieci i młodzieży Organizacja lokalnych imprez sportowo-rekreacyjny turystycznych i kulturalnych z odniesieniem profilaktycznym.	Szkoły, GOK	cały rok	8.000 zł

WYDAWANIE I COFANIE ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.

Lp.	Nazwa zadania	Miejsce realizacji	Termin realizacji	Koszt realizacji
1.	Opiniowanie lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy.	teren gminy	cały rok	X
2	Szkolenie sprzedawców	teren gminy	cały rok	4.000,00

WSPOMAGANIE DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI I STOWARZYSZEŃ OSÓB FIZYCZNYCH SŁUŻĄCYCH ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I WYNAGRADZANIE CZŁONKÓW KOMISJI.

Lp.	Nazwa zadania	Miejsce realizacji	Termin realizacji	Koszt realizacji
1.	Wynagrodzenie członków komisji. / posiedzenia komisji, kontrola punktów sprzedaży.	x	cały rok	5.000 zł

PRZECIWDZIAŁANIE NARKOMANII

Lp.	Nazwa zadania	Miejsce realizacji	Termin realizacji	Koszt realizacji
1.	Realizacja programów profilaktycznych mających za zadanie uświadomienie o szkodliwości używania narkotyków, lekarstw uspokajających lub nasennych. Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych , sprzętu sportowego w ramach wspierania form profilaktyki	Szkoły, GOK	cały rok	6 000 zł

Ogółem planowane wydatki 40.000 zł

Radzanów, dnia 22 grudnia 2020 r. r.

Przewodniczący Rady Gminy

Cezary Jurkiewicz